

เอกสารอ้างอิง (References)

- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กระทรวงสาธารณสุข . (2554).
แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-
2549. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2543). ภูมิปัญญาอีสาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- เชิดชัย อริยานุชิตกุล. (2534). พฤติกรรมอนามัยของชาวไทยภูเขาเผ่าม้งบ้านหนองหอยเก่า ตำบลแม่แรม
อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่: พฤติกรรมการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย. (ปัญหาพิเศษ). ภาควิชา
สาธารณสุข. คณะแพทยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ตรีทิพย์ สุขโข. (2551). การสำรวจพืชสมุนไพรที่ชาวกะเหรี่ยงใช้ ณ ตำบลบ้านจันทร์และแจ่มหลวง อำเภอ
แม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. (ปัญหาพิเศษ). คณะวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นัทธี เมืองเย็น, ชูศรี ไตรสนธิ และ อังคณา อินตา. (2555). พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวไทยลื้อและคนเมือง
ในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารพฤกษศาสตร์ไทย 4 (ฉบับพิเศษ): 31-36.
- บดินทร สอนสุภาพ. (2553). พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง ในหมู่บ้านไร่ป่า ตำบลห้วยแย่ง
อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. (ปัญหาพิเศษ). คณะเกษตรศาสตร์.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปรัชญา ศรีสง่า. (2536). พฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวม้งลาย หมู่บ้านแม่สาใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. (ปัญหา
พิเศษ). ภาควิชาชีววิทยา. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ภัสรา ขวประดิษฐ์. (2558). สถานการณ์การผลิตและการตลาดพืชสมุนไพร. กลุ่มส่งเสริมพืชสมุนไพรและ
เครื่องเทศ. สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2558, จาก [www.agri
man.doe.go.th/home/news2/JOB/318_58-032.pdf](http://www.agri
man.doe.go.th/home/news2/JOB/318_58-032.pdf)
- สำนักงานโครงการพระราชดำริ กรมป่าไม้. (2552). พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
(ด้านป่าไม้). โครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมป่าไม้. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2558, จาก
[http://www.forest.go.th/orip/index.php?option=com_content&view=article&id=304
&Itemid=407&lang=th](http://www.forest.go.th/orip/index.php?option=com_content&view=article&id=304&Itemid=407&lang=th)
- กรมทรัพยากรทางปัญญา. (2557). ภูมิปัญญาท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2559, จาก [https://www.
ipthailand.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=31&Itemid=318](https://www.
ipthailand.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=31&Itemid=318)
- รัชดา พงษ์สัตยาพิพัฒน์. (2535). การศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวม้งชาว บ้านช่างเคียน จังหวัด
เชียงใหม่. (ปัญหาพิเศษ). ภาควิชาชีววิทยา. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชูศรี ไตรสนธิ. (2545). พฤกษศาสตร์พื้นบ้านในประเทศไทย. (เอกสารทางวิชาการ) การสัมมนา
ระดับประเทศว่าด้วยพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในประเทศไทย พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2539.
- ชูศรี ไตรสนธิ, ปิรทรรณ ไตรสนธิ, อ้นคำ คำสายใย และ ปิยวรรณ วินิจชัยนันท์. (2538). พฤกษศาสตร์
พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่ง
ประเทศไทย ครั้งที่ 21.

- ลานธรรมเสวนา. (2547). วิทย์ชุมชนคนเมืองลี. การแพทย์พื้นบ้านล้านนา. ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2557, จาก http://www.leeradio.com/index.php?option=com_content&view=article&id=79:lanna&catid=3:2012-06-25-03-34-59
- วีระชัย ณ นคร. (2538). วิวัฒนาการพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน. สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์. องค์การสวนพฤกษศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี้, กรุงเทพฯ.
- ฤทธิ์ วัฒนชัยยิ่งเจริญ. (2551). ชีวิตกับสิ่งแวดล้อมสิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ศศิธร ศรีรัตน์. (2553). การแพทย์พื้นบ้านชาวม้ง: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. โครงการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. (2542). ภูมิปัญญาชุมชน ยาชุดพิเศษในการพัฒนา. วารสารวัฒนธรรมไทย. 36 (9). 2-4 น.
- สหภาพสภาว่าด้วยการอนุรักษ์ สำนักงานประเทศไทย. (2007). แนวทางการฟื้นฟูป่าชายเลนโดยชุมชน. สหภาพสภาว่าด้วยการอนุรักษ์ สำนักงานประเทศไทย. กรุงเทพฯ. 12 น.
- สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน. (2542). สมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- อัปสร วิทย์ประภรณ์, ปาหนัน กันหาสินธุ์, จิราจันทร์ จันทรงาน และ อัมพา เปี่ยมทองคำ. (2556). โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนต้นแบบการฟื้นฟูและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้านที่ได้มาตรฐาน. (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). เชียงใหม่.
- อัปสร วิทย์ประภรณ์ และสุดาวดี ยศอาลัย. (2557). โครงการวิจัยต่อยอดองค์ความรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้าน. (รายงานฉบับสมบูรณ์). สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). เชียงใหม่.
- อังคณา อินตา และวิทยา ปอง อมรกุล. (2557). การศึกษาและสำรวจชนิดพืชสมุนไพรและการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรของชุมชน. (รายงานฉบับสมบูรณ์). สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน). เชียงใหม่.
- Konhuleg. (2012). ชาติพันธุ์ล้านนา. ค้นเมื่อ 20 กันยายน 2557, จาก <http://www.reviewchiangmai.com/1007>
- Anderson, E. F. (1993). Plants and people of Golden Triangle: Ethnobotany of the hill tribes of Northern Thailand. Portland, Oregon: Dioscorides Press.
- Martin, G. J. (1995). Ethnobotany A methods manual. University press, Cambridge.
- Pei, S. (1988). Ethnobotany and The Exploitation of Plant Resources, Journal ActaBotanicaYunnanica, 1: 144.
- Petrovska, B.B. (2012). Historical review of medicinal plants usage. Pharmacognosy Review, 6 (11), 1-5.
- Patient. (2015). Oral steroids. ค้นเมื่อ 20 กันยายน 2558, จาก <http://patient.info/pdf/4518.pdf>
- Upho, U. (2005). Ethnobotany in The Lower Part of Southern Thailand. (Thesis). Chiang Mai University, Chiang Mai, Thailand.